

Debat

Vi er nødt til at tale sammen om AI

Foto: Colourbox

25. 08. 2025 - kl. 18:29

Debatindlæg af Steen Svendsen og Søren Steen Olsen, fremtidsforskere, Public Futures

AI er på dagsordenen i kommunerne – men vi taler ikke om det. Det lyder paradoksalt, men det er realiteten. AI er på den ene side en bunden opgave for kommunerne at engagere sig i - hvis ikke for andet, så fordi regeringen har bestilt det i de løbende aftaler med

kommunerne - samtidig med, at det på den anden side ikke er en sag, som borgerne bliver blandet ind i, eller konsulteret om.

Man kan sige, at AI dermed får status som en sag på linje med mange andre administrative og organisatoriske tiltag, som man heller ikke blander borgerne ind i. En intern sag for den kommunale forvaltning.

Men AI har potentiale til at blive meget mere end blot endnu en inkrementel digital udvikling i den kommunale praksis.

Det er åbenlyst, at AI har potentiale til at skabe en ny virkelighed og hverdag, og en ny relation mellem kommuner og borgere. Derfor er det også afgørende at få gang i en bred, demokratisk samtale om AI. I Danmark har vi verdens mest digitaliserede offentlige sektor, vi har haft en række fællesoffentlige digitaliseringsstrategier, som har sikret dette. Men har vi også den teknologiske infrastruktur og anvendelse, vi ønsker?

Hvornår var det, at vi i fællesskab og i demokratisk dialog besluttede, at det var præcis denne retning, udviklingen skulle tage? Det er svært at pege på.

Det føles som om den er kommet "af sig selv". Og det gør fremtiden. Men teknologien er ikke et naturfænomen, den er menneskeskabt, og vi kan bestemme, hvordan vi vil forholde os til den. Hvad vi vil med den, og hvad vi vil bruge den til.

Vi kan i hvert fald gøre forsøget. Og vi kan gøre det i den enkelte kommune. Det er svært, fordi emnet er svært. AI – kunstig intelligens – er kompliceret både at forstå og at forudsige, når det gælder anvendelsesmuligheder og konsekvenser.

Debatten har en tendens til at handle om "det nye". Hvad kan den nye chat-model? Og eksperter kaster sig ud i tekniske diskussioner, mens bekymrede, usikre og kritiske stemmer advarer og stiller sig skeptisk, mens retning, samfundsperspektiv og konsekvenser for borgernes hverdag fortaber sig i tågen.

Vi synes AI-udviklingen er for vigtig til at overlade til tilfældigheder. Vi må have en demokratisk debat, og vi må have borgerne med. Vi tror det vil give os en chance for at påvirke udviklingen i den retning, borgerne ønsker. Ligesom det vel egentlig er meningen med demokratiet.

Vores bud på, hvordan vi kan starte en samtale om et så komplekst emne, hedder scenarier. I projektet "Kommune mod 2030" har vi udviklet et sæt af fire helhedsbilleder, fire alternative fremtidige udviklinger med AI i kommunen.

Projektet er initieret af Odense Kommune med deltagelse af Aarhus Kommune og støttet af TrykFonden. Scenarierne er udviklet i en række workshops med deltagelse af en kreds af førende danske forskere inden for AI, kommunale chefer og medarbejdere, politikere m.fl.

Arbejdet er faciliteret og bearbejdet af fremtidsforskere fra Public Futures.

De fire scenarier præsenteret i en ultrakort version nedenfor.

Scenarierne er lavet for at blive brugt i alle mulige sammenhænge. I strategiudviklingen i de kommunale forvaltninger, i kommunalbestyrelsernes politikudvikling eller på stormøder med borgere. Fx inviterer Aarhus Kommune 200 borgere til vidensworkshop på rådhuset om AI, mennesker og kommune. Odense Kommune har afholdt et lignende arrangement.

Samtalen skal stille de afgørende spørgsmål til AI i et samfundsperspektiv. Hvad tror vi? Hvad ved vi? Hvad håber vi? Og – ikke mindst – hvad vil vi?

Hvis vi ikke tager den samtale, betyder det ikke, at AI teknologien og interesserne bag den ikke forandrer samfundet. Det betyder bare, at den gør det uden at vi som fællesskab har taget stilling til den.

Scenarie #1: "Aistrup": AI skal bruges fornuftigt. Dét, hvor det giver mening, kan teknologien hjælpe til en større effektivitet og give store gevinster. Fokus er på effektiviteten. Vi gør det, der virker, og vi sørger for sikkerheden. Rettidig omhu og stabilitet er i højsædet. Kommunen leverer effektiv kernevelfærd så godt, den kan. Kritikere mener, at kommunen halter bagefter udviklingen – misser muligheder. De fleste borgere har dog tillid til, at kommunen vil det bedste, og accepterer, at den ikke kan det hele.

Scenarie #2: "Tech drive": Markedet og tech-sektoren er de store dynamiske drivkræfter, og der er fart på. Teknologien driver verden fremad med et stort udbud af nye applikationer med nogle få giganter i spidsen. Tiden er præget af teknologioptimisme og begejstring. Der er pres på kommunerne om at følge med, men det handler primært om at indkøbe rigtigt på markedet. Der er samtidig forventninger om, at kommunen overholder budgetter, love, digital inklusion, etik og værdier, og kommunen forsøger at fastholde borgernes tillid på svære betingelser.

Scenarie #3: "Smart velfærd": Det er politiske ambitioner og velfærdsværdier, som driver kommunernes tilgang til AI. Det strategiske mål er at skabe et samfund, der passer til mennesker. Danmark går foran med en klog og nyskabende brug af AI til samfundets og borgernes bedste. Kommunerne er frontrunners. De tager teten, griber mulighederne og gentænker sig selv i et nyt helhedsperspektiv. Der forekommer kritik af, at man "gør liv til data", men der er også respekt for resultaterne. Borgernes tillid overvåges løbende, bl.a. gennem nedsættelse af "Det Kommunale Tillidsråd (DKT)" i KL-regi.

Scenarie #4: "Meningsmarked": AI er drivkraft i omstilling af vores relationer, identitet og arbejdsliv. Alle har holdninger til teknologien, og der er mange rivaliserende dagsordener. Tech giganter har stadig deres kommercielle dagsorden, men hype er erstattet af mangfoldige og frihedsorienterede tilgange. Det er en rodet udvikling, men det er et

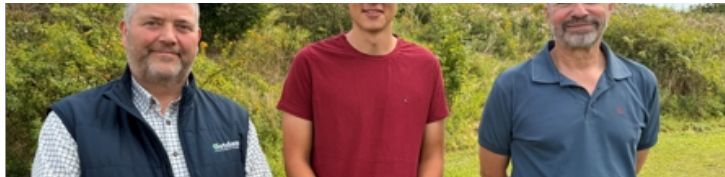
engageret, politisk, filosofisk og kreativt rod. Kommunerne indgår i udviklingen og anvender AI i tæt dialog med borgerne inden for kerneopgaverne. Tillid og troværdighed udvikles løbende i kritisk dialog og gensidig refleksion mellem borgere og kommune.

Se også www.kommune2030.dk/fremtidsscenarier-for-ai (<http://www.kommune2030.dk/fremtidsscenarier-for-ai>) for en fuld præsentation af scenarierne og baggrunden for dem.

Mere fra forsiden

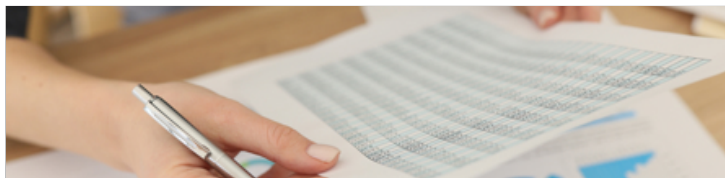

+ Grøn Trepark

Trods knaster er endnu en lokal trepark klar med omlægningsplan

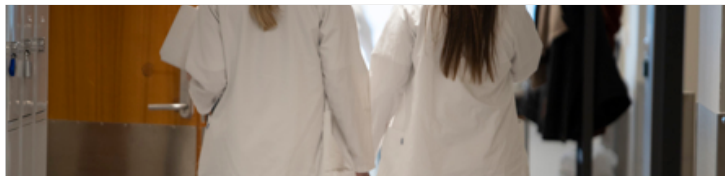
(/artikler/nyheder/2025/august/28/trods-knaster-er-endnu-en-lokal-trepark-klar-med-omlaegningsplan)

Digitalisering

Politikere blev præsenteret for skræddersyet AI-sparringspartner: "Man kan spare noget rugbrødsarbejde"

(/artikler/nyheder/2025/august/28/politikere-blev-praesenteret-for-skraeddersyet-ai-sparringspartner-man-kan-spare-noget-rugbroedsarbejde)

+ Sundhed

Her åbner landets første nærhospital

(/artikler/nyheder/2025/august/28/her-aabner-landets-foerste-naerhospital)

+ Børn

Regeringen klar med 1,1 milliarder til flere voksne i daginstitutioner

(/artikler/nyheder/2025/august/27/regeringen-klar-med-1-1-milliarder-til-flere-voksne-i-daginstitutioner)

+ Ældre

Fire kommuner går sammen om at løse ældreopgaver på afstand

(/artikler/nyheder/2025/august/27/fire-kommuner-gaar-sammen-om-at-loese-aeldreopgaver-paa-afstand)

+ Budget

Silkeborg taber 100 millioner – tal fra ministerie var ikke en fejl

(/artikler/nyheder/2025/august/27/silkeborg-taber-100-millioner-tal-fra-ministerie-var-ikke-en-fejl)

+ Kommunalvalg

Først var det de sociale medier – nu rammer EU-regler også muligheden for annoncering hos aviserne

(/artikler/nyheder/2025/august/27/foerst-var-det-de-sociale-medier-nu-rammer-eu-regler-ogsaa-muligheden-for-annoncering-hos-aviserne)

+ Budget

Professor: Vi kommer til at kunne se kommunalvalget i budgetterne

(/artikler/nyheder/2025/august/26/professor-vi-kommer-til-at-kunne-se-kommunalvalget-i-budgetterne)